

A Pécsi Ítéltábla a dr. Papp Éva ügyvéd képviselte **felperes neve** (címe) felperesnek - a dr. Pintér Gyula ügyvéd képviselte **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen - kölcsöntartozás megfizetése iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 24.P.21.360/2010/31. számú ítélete ellen a felperes 32. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, tényként állapította meg, hogy az alperes, mint megrendelő, és felperes, mint egyéni vállalkozó közt több építési vállalkozási szerződés jött létre. A felek megállapodása szerint az alperes a vállalkozói díjat részszámlák kibocsátásakor volt köteles teljesíteni úgy, hogy az alperes hitelszámlájáról a..

Bank Rt. a számla szerinti összeget a felperes, mint egyéni vállalkozó bankszámlájára utalta át. A 2001. november 28-án kötött építési vállalkozási szerződésben a felek kikötötték, hogy az építőanyagot a vállalkozó szerzi be, és a megrendelő a felmerülő költségeket folyamatosan kiegyenlíti. Az alperes több időpontban különböző összegeket fizetett ki a felperesnek átvételi elismervény ellenében számla kiállítása nélkül anyagvásárlásra. A felperes a részszámlák kiállítása után a pénzügyintézettől az anyagköltséget is tartalmazó vállalkozói díj részösszegét felvette, és abból az előlegezett anyagköltséget átvételi elismervény ellenében az alperesnek visszafizette. A kialakult gyakorlatnak megfelelően a felperes 2001. december 20-án 10.550.000,- forintot, 2002. január 7-én 25.000.000,- forintot, 2002. november 15-én 5.600.000,- forintot, 2003. február 18-án 16.628.280,- forintot, 2004. február 20-án 10.000.000,- forintot adott át az alperesnek.

2004. december 16-án a felek írásbeli megállapodást kötöttek, és rögzítették, hogy a 9 lakásos lakóépület építése során felvett vállalkozói díjat egymás közt elszámolták, és rögzítették, hogy a felperes részére az alperes mindösszesen 176.605.909,- forintot fizetett ki, és ez elszámolás tárgyát képezi. Az alperes a megállapodásban úgy nyilatkozott, hogy túlfizetés miatt a felperessel szemben követelése van. A felperes hozzájárult ahhoz, hogy a b.-i ingatlan $\frac{1}{2}$ illetőségére és a szerződésben dologi kötelezettként belépett S.B. tulajdonát képező két ingatlanra 20.000.000,- forint és járulékai erejéig keretbiztosítéki jelzálogjogot jegyezzenek be.

2007. április 19-én a felperes írásban szólította fel az alperest, hogy a keretbiztosítéki jelzálogjogot töröltesse, és 16.628.280,- forint kölcsöntartozást is magában foglalóan 41.628.280,- forintot és további 6.216.044,- forint vállalkozói díjat fizessen meg a felperesnek.

Az elsőfokú bíróság nem találta bizonyítottnak a felperesnek azt a tényállítást, hogy az alperesnek 2003. március 18-án 16.628.280,- forint, 2004. február 20-án 10.000.000,- forint kölcsönt nyújtott annak ellenére, hogy az alperes az összegek átvételét nem vitatta. A bizonyítékok értékelésével összefüggésben megállapította, hogy 2004. február 20-án az alperes számlájáról 8.000.000,- forint + 2.000.000,- forint átutalása történt meg, és ugyanezen a napon a felperes a Kft. számlájáról 10.000.000,- forintot felvett. A bankszámlakivonat és M..né N.J. tanú vallomása az alperes előadását erősítette meg. B. J.-né és S.I.-né tanú csak a felperes elmondása alapján tudott nyilatkozni arról, hogy 2004. februárjában kölcsön jogcímén történt 10.000.000,- forint átadása. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a tanúktól elfogulatlan vallomás nem volt elvárható, egyrészt a hozzátartozó viszonyra figyelemmel, másrészt B. J.-né a felperes alkalmazásában is állt, vallomásuk annyiban volt értékelhető, amennyiben a per egyéb adataival összhangban. A bizonyítékok értékelése eredményeként a bíróság azt állapította meg, hogy a felperes kétséget kizáróan nem bizonyította, hogy a felek közt kölcsönszerződés jött létre, a felperes keresetét az elsődleges jogcímen alaptalannak találta.

A felperes jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett másodlagos keresetét is megalapozatlannak találta az elsőfokú bíróság. Rámutatott arra, hogy töretlen a bírói gyakorlat abban, hogy a jogalap nélküli gazdagodás szabályai csak akkor alkalmazhatók, ha a jogvita a felek jogviszonyára irányadó speciális szabályok alapján nem bírálható el. A felek vállalkozási szerződéseket kötöttek, az okirati bizonyítékok alapján azt lehetett megállapítani, hogy a felperes különböző időpontokban anyagvásárlás címén különböző összegeket vett át az alperestől. Ez megerősíti azt az alperesi állítást, hogy az alperes számla kibocsátása nélkül anyagköltségre előleget adott a felperesnek, aki a részszámla kiállításakor felvett vállalkozói díjból ezt az alperesnek megfizette. Az alperes a keresetben megjelölt összegekre nézve a korábbi gyakorlatnak megfelelő, felperes által aláírt átvételi elismervényt nem tudott csatolni, de a felperes kétséget kizáróan a megjelölt összegek átadására a kölcsön jogcímét bizonyítani nem tudta. Az okirati bizonyítékok alapján meggyőződött arról az elsőfokú bíróság, hogy nagy volumenű magas vállalkozói díjas építési beruházás valósult meg, és a perbeli két pénzátvétel

időpontja után még hosszú ideig fennállt a felek között az építési szerződéses jogviszony. A felperes és az alperes előadása egyező volt abban a körben, hogy a felek közt elszámolási jogvita van, és a bíróság meggyőződése szerint a pénzmozgás az építési vállalkozási jogviszonyon alapult, ennek keretében lehetett volna az ezzel kapcsolatos igényt elbírálni. Felperes az építési vállalkozói jogviszonyon alapuló elszámolás körében tényállítást tenni, bizonyítékot felajánlani nem kívánt, ezért a bíróság a másodlagos jogcímen előterjesztett kérelmet is elutasította.

Az elsőfokú bíróság érdemben nem vizsgálta az alperes beszámítási kifogását a kereset elutasítására tekintettel.

Az ítélet ellen a felperes jelentett be fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a keresetnek adjon helyt. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a 2011. február 2-án kelt beadványa mellékleteként csatolt táblázatot, amely egyértelműen kimutatja, hogy az alperes teljes tartozása 31.494.324,- forint. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytelenül értékelte N. P. tanúvallomását, és jogellenesnek tartotta, hogy az elsőfokú bíróság M.-né N.J. és N.P. tanúvallomását értékelte, míg a felperesi oldalon felsorakozott B.J.-né és S.I.-né vallomását csak annyiban értékelte, amennyiben a per egyéb adataival összhangban áll. A fellebbezésben a felperes hivatkozott arra is, hogy az alperes semmivel sem bizonyította azt az állítását, hogy ÁFA-visszaigénylés esetén adott díjtételekről a felperes stornó-számlát állított ki, állítva, hogy a szolgáltatás teljesítése nem történt meg, ami megerősíti, hogy a felperes kétszer kapta meg az adott összeget. Az alperesnek ez az állítása csak a fél előadásaként értékelhető, önálló bizonyítékként nem. A felperes stornó-számlát az APEH-nak nem is nyújtott be. Az egymásnak átadott pénzüsszegeket az adóhivatal magánjellegű pénzmozgásnak tudta be. Ebben a körben a bíróság részletes tényállást nem is tárt fel. A felperes álláspontja szerint a kölcsönszerződés létrejöttét bizonyította.

A másodlagos kereseti kérelemmel összefüggésben a felperes arra hivatkozott, hogy az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy volt más jogviszony felek között, amelyen a perbeli pénzmozgás alapult. E bizonyítási kötelezettségének az alperes nem tett eleget. Nem bizonyította azt, hogy a perbeli összegek esetlegesen az építkezésekkel kapcsolatban a felek között fennálló vállalkozói jogviszonyból erednek.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés nem megalapozott.

A perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján nem az alperesnek kellett azt bizonyítani, hogy az átvételi elismervényekkel rögzített pénzátadások a vállalkozási szerződésen alapultak, hanem a felperesnek kellett bizonyítania azt, hogy azok a vállalkozási szerződéstől függetlenek voltak. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok

helyes értékelésével jutott arra a következtetésre, hogy ezt a tényt a felperes nem bizonyította.

A Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el.

Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában a bizonyítékokat részletesen értékelte, indokát adva annak, hogy egyes tényeket miért talált bizonyítottnak, másokat miért nem. Kitért arra, hogy álláspontja szerint a tanúk tanúvallomása miért nem bizonyítja a kölcsönszerződés létrejöttét. A bizonyítékok értékelésével a másodfokú bíróság nagyrészt egyetért, mellőzi azonban az elsőfokú bíróságnak azt az indokát, hogy a tanúktól elfogulatlan vallomás nem volt várható a hozzátartozói viszonyra figyelemmel, másrészt azért, mert a tanú a felperes alkalmazásában is állt. A Pp. 170. § (1) bekezdés a) pontja szerint a tanúvallomást megtagadhatja a felek bármelyikének a 13. § (2) bekezdésében megjelölt hozzátartozója. Erre a másodfokú bíróság az egyik tanút a Pp. 170. § (5) bekezdésének megfelelően figyelmeztette is. A tanúk vallomása a hozzátartozó, illetve a munkajogi viszony miatt a bizonyítékok körében nem rekeszthető ki, e tanúvallomásokat a Pp. 206. § idézett rendelkezésére figyelemmel az összes bizonyítékkal összhangban kell értékelni. A másodfokú bíróság egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy az említett tanúk vallomása az egyéb bizonyítékokkal egybevetve nem támasztja alá a felperesnek azt a tényállítását, hogy az alperesnek kölcsönt nyújtott. Az erre vonatkozó indokolást a fellebbezésre tekintettel a következőkkel egészíti ki:

A felperes tényelőadását az okiratok nem támasztják alá. A felperes a 2011. május 2-án megtartott tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a 2004. év eleji kölcsönt a 2003. december 31-én a Kft.-ből kivett 39.000.000,- forint tagi kivétből fizette ki, a 2003. februári kölcsönt a 2001. december 31-én az egyéni vállalkozásból kivett 30.000.000,- forintból. Előadta azt is, hogy a 2001. év végi pénzből adott az alperesnek 25.000.000,- forintot, ő ezt visszafizette, tehát ilyen módon volt meg ez az összeg. A 2003. február 18-án kelt átvételi elismervény és a 2004. február 20-án kelt átvételi elismervény egyaránt azt tartalmazza, hogy az alperes az „átutalt”, illetve „elutalt” pénzüsszeget vette át a felperestől. Az átutalások tényét igazolják a felperes 8. sorszámú előkészítő iratához mellékelte bankszámla-kivonatokat is. A felperes jogi képviselője a 10/F/2. szám alatt csatolt 2007. április 19-én kelt felszólító levelében úgy nyilatkozott, hogy a 339155. számú számla alapján az alperestől kapott 25.000.000,- forintot a felek között fennálló jó kapcsolatra tekintettel kölcsön jogcímén visszaadta az alperesnek, és az alperest ezen összeg megfizetésére szólította fel. Ugyanerről az összegről nyilatkozott a felperes a 2011. május 2-án megtartott tárgyaláson úgy, hogy ezt az összeget az alperes már visszafizette, így újabb kölcsönt tudott nyújtani belőle az alperesnek.

A felperes jogi képviselője ugyanezen a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy e 25.000.000,- forintos követelés összegébe benne foglaltatik a perben érvényesített

10.000.000,- forint követelés is, amelyet a felperes állítása szerint 2004. február 20-án adott kölcsön az alperesnek, a felperes képviselőjének ez a nyilatkozata is ellentétes az okiratok tartalmával és a felperes nyilatkozatával is.

A 10/F/2. szám alatti felszólító levél 11. oldalán a felperes jogi képviselője előadta, hogy a megállapodást követően 2005. évfolyamán a felperes számlatömbjében megtalálta a stornó-számlákat és az átvételi elismervényeket, melynek kapcsán önrevíziót kellett benyújtania az adóhivatal felé. Az alperes gyakorlatilag a stornó-számlákban szereplő összegekkel a mai napig hátralékban van, ezt nem fizette vissza. A felperes jogi képviselőjének ez a nyilatkozata alátámasztja az elsőfokú bíróság stornó-számlákra vonatkozó megállapítását.

Az alperes álláspontját támasztják alá az átvett összegekről kiállított átvételi elismervények. Ezekben az átvételi elismervényekben a felek a pénzáadás jogcímét nem rögzítették, a korábbi gyakorlatokhoz hasonlóan (így például 2002. november 19-én, 2002. január 7-én kelt átvételi elismervények sem tartalmazzak jogcímét). A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján csak az állapítható meg, hogy a felek között vállalkozási szerződések jöttek létre, melynek teljesítése során az alperes több alkalommal anyagvásárlásra adott át pénzt a felperesnek, majd a számlák kiállítása után a vállalkozói díj egy részét a felperes az alperesnek visszafizette. A felperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy 2003. február 18-án és 2004. február 20-án nem a számlára kifizetett pénzek szokásos visszaadása, hanem kölcsön nyújtása történt.

A kölcsönszerződés létrejöttének tényét cáfolják a következő körülmények is.

A felperes jogi képviselője. 10/F/2. szám alatt csatolt felszólító levele 10. oldalán előadta, hogy 2004. októbere és 2005. januárja között a 45 lakásos apartmanház kivitelezése folyamán 19.219.836,- forint értékben elvégzett, és leszámlázott, továbbá leszámlázás előtt álló munkákat az alperes nem akarta kifizetni a túlszámlázásra hivatkozva. A felperes az építkezés előrehaladta során jelentős többletterhet vállalt, mert a 2004. december 16-án történt megállapodás kapcsán kényszerhelyzetben volt. Az alperes belekényszerítette a felperest abba a helyzetbe, hogy az anyagok, munkabérek, járulékok kiegyenlítése érdekében a 20.000.000,- forinthez hozzájuthasson, költségeit ki tudja egyenlíteni, ennek feltétele volt a keretbiztosítéki jelzálogjog bejegyzése, mert egyébként az alperes nem fizette volna ki a teljesítése alapján járó összeget. A vállalkozói díj elmaradása súlyos likviditási gondokat jelentett volna a felperesnek. E nyilatkozatból és a 2004. december 16-i megállapodásból megállapítható, hogy a jelzálogjog kikötésére annak érdekében került sor, hogy az alperes a felperesnek a vállalkozói díj számlákban megjelölt részét kifizesse. A megállapodás 9./ pontjában rögzítették azt is, hogy ebből a vállalkozói díjból a megállapodásban írt követelésre hivatkozással az alperes nem tart vissza semmit, azaz ezen összegbe beszámításra nem jogosult, jelzálogjog kikötésére kifejezetten „bizalomerősítő intézkedésként” került sor. Nyilvánvalóan nem lett volna szükség zálogjog kikötésére, illetve „bizalomerősítő intézkedésre”, ha a felperes a megállapodás aláírásakor az alperessel szemben a

számlázott vállalkozói díj összegét meghaladó összegű kölcsönköveteléssel rendelkezett a felperes felé.

A fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes nem bizonyította a kölcsönszerződés megkötését.

Helyesen hivatkozott az elsőfokú bíróság arra, hogy a jogalap nélküli gazdagodás szabályai csak akkor alkalmazhatók, ha a jogvita a felek jogviszonyára irányadó speciális szabályok alapján nem bírálható el. Helyesen mutatott rá arra is, hogy a felek közötti építési vállalkozási jogviszony keretében lehet a felperes igényét elbírálni. A jogalap nélküli gazdagodás megállapítására akkor van lehetőség, ha megállapítható, hogy van olyan vagyoni előny, melyet az alperes a felperes rovására szerzett meg. Pp. 164. § (1) bekezdésére tekintettel ezt a perben a felperesnek kellett bizonyítania. A bizonyításra nem alkalmas a felperes 8. sorszámú előkészítő iratához mellékelte kimutatás, az csak a pénzmozgások egy részét tartalmazza. A felperes azonban a vállalkozói jogviszonyra sem tényelőadást, sem bizonyítási indítványokat nem kívánt tenni, ezért nem állapítható meg, hogy a vállalkozási szerződések alapján a felperest milyen összegű vállalkozói díj illette meg, mely munkákat végezte el a felperes, illetve a S.Kft., és jár-e még a felperesnek vállalkozói díj.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes teljes személyes költségmentességére tekintettel a feljegyzett fellebbezési illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli. A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el, az alperes jogi képviselője a fellebbezésre nem tett észrevételt, az alperesnek a fellebbezési eljárásban nem merült fel költsége, ezért a másodfokú bíróságnak e költségekről nem kellett rendelkeznie.

Pécs, 2012. július 18.

Dr. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró